

Toruń, 11.09.2023 r.

Informacja prasowa

Prof. Marek Abramowicz laureatem Medalu Bohdana Paczyńskiego

Polskie Towarzystwo Astronomiczne (PTA) ogłosiło laureatów nagród wręczanych co dwa lata: Medalu Bohdana Paczyńskiego, Nagrody i Medalu im. Włodzimierza Zonna, a także Nagrody Młodych PTA.

Medal Bohdana Paczyńskiego

11 września 2023 r., podczas otwarcia XLI Zjazdu Polskiego Towarzystwa Astronomicznego w Toruniu, wręczono prestiżowe nagrody przyznawane przez PTA. Najwyższe odznaczenie, czyli Medal Bohdana Paczyńskiego, przyznawany za wybitny dorobek naukowy, otrzymał **prof. Marek Abramowicz**.

Profesor Marek Abramowicz urodził się w 1945 roku w Chełmie. Szkołę średnią ukończył w Gdańsku (IX Liceum Ogólnokształcące). Studiował matematykę i astronomię na Uniwersytecie Wrocławskim. Tytuł magistra uzyskał w 1968 roku. Jego rozprawa doktorska dotyczyła fizyki teoretycznej, obronił ją na Uniwersytecie Warszawskim w 1974 roku.

Pracował w Centrum Astronomicznym im. Mikołaja Kopernika PAN w Warszawie (CAMK PAN), na Uniwersytecie Stanforda (USA, Kalifornia), Uniwersytecie Teksańskim w Austin (USA), Uniwersytecie Oksfordzkim (Wielka Brytania). Następnie w Skandynawskim Instytucie Fizyki Teoretycznej (Nordita) w Kopenhadze (Dania). Od 1993 roku jest zatrudniony na Uniwersytecie w Göteborgu oraz Uniwersytecie Technicznym Chalmersa (obie uczelnie znajdują się w Göteborgu w Szwecji). Jest także profesorem w CAMK PAN w Warszawie.

Profesor Abramowicz jest autorem lub współautorem ponad 200 publikacji naukowych. Jest specjalistą od ogólnej teorii względności, astrofizyki wysokich energii, akrecji, a także czarnych dziur. Był promotorem kilkunastu doktorantów.

Nagroda i Medal im. Włodzimierza Zonna

Drugim konkursem prowadzonych przez PTA jest Nagroda i Medal im. Włodzimierza Zonna za popularyzację wiedzy o Wszechświecie. Nagroda ta jest przyznawana od 1983 roku osobom lub podmiotom o dużym dorobku w popularyzacji astronomii. W tym roku zdecydowano się przyznać aż trzy medale, dwa indywidualnie i jeden dla instytucji.

Laureatem został **dr hab. Maciej Mikołajewski**, astronom przez wiele lat pracujący na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Od 2011 roku jest redaktorem naczelnym „Uranii – Postępów Astronomii”, popularnonaukowego czasopisma o astronomii. Wcześniej prowadził też „Postępy Astronomii”, m.in. będąc w latach 1992-1995 redaktorem naczelnym. Jest współtwórcą i współautorem cyklu programów telewizyjnych Astronarium (emisje ogólnopolskie od 2015 roku), a także serialu dokumentalnego „Astronomia niepodległa”.

Wiele razy był jurorem na Olimpiadach Astronomicznych oraz na Ogólnopolskim Młodzieżowym Seminarium Astronomiczno-Astronautycznym w Grudziądzu (OMSA).

Ma na swoim koncie bardzo wiele popularnonaukowych prelekcji, warsztatów i innych wydarzeń w całej Polsce. Do najnowszych jego inicjatyw należą cykl telewizyjny dla dzieci „Mała Urania” i przygotowywany obecnie spektakl teatralny dla dzieci „Urania – kosmiczna podróżniczka”, oba inspirowane komiksem publikowanym jakiś czas temu w „Uranii – Postęпах Astronomii”.

Laureatem został także **dr Krzysztof Czart**, astronom będący absolwentem Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Jest on organizatorem różnych ogólnopolskich projektów popularyzujących astronomię. Był współtwórcą i redaktorem naczelnym portalu Astronomia.pl (2001-2011), a obecnie jest redaktorem naczelnym portalu [Uranii](http://Urania.edu.pl) (od 2012 roku, www.uraniam.edu.pl). Aktualnie wraz z zespołem przygotowuje „Przewodnik astronomiczny po Polsce”, którego wstępna wersja jest już dostępna w formie portalu internetowego Astroturystyka.pl. Przewodnik opisuje pod kątem turystycznym ciekawe miejsca w naszym kraju mające związek z astronomią i kosmosem.

Dr Czart jest też współtwórcą i współautorem cyklu programów telewizyjnych o nazwie Astronarium, emitowanego od 2015 roku na różnych antenach Telewizji Polskiej i dostępnego na YouTube. Wcześniej współtworzył Magazyn Astronomia w TVN Meteo.

Jest także dziennikarzem naukowym współpracującym z Polską Agencją Prasową (serwis Nauka w Polsce PAP), autorem kilku tysięcy notatek o bieżących badaniach kosmosu, a także wielu artykułów popularnonaukowych w mediach internetowych i tradycyjnych, jak również krajowym koordynatorem popularnonaukowych działań Międzynarodowej Unii Astronomicznej (IAU) oraz Europejskiego Obserwatorium Południowego (ESO).

Trzeci medal otrzymało **Centrum Popularyzacji Kosmosu – Planetarium Toruń**. Placówka będzie w przyszłym roku obchodzić swoje 30-lecie. Została stworzona i jest prowadzona przez Fundację Przyjaciół Planetarium i Muzeum Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Seanse pokazywane w toruńskim planetarium są tworzone we własnym studio placówki. Powstało ich już 80. Widzowie doceniają oryginalność tych produkcji i tłumnie odwiedzają planetarium. W 2011 roku odnotowano ponad 200 tysięcy widzów. Z kolei w roku 2022 było to rekordowe 290 tysięcy widzów w planetarium, a razem z wystawami sprzedano łącznie blisko 360 tysięcy biletów.

Planetarium współtworzyło też programy telewizyjne takie jak „Planetarium” czy „Kosmiczna prognoza pogody” w Telewizji Polskiej. Bierze aktywny udział w festiwalach nauki i innych wydarzeniach dla szerokiej publiczności.

Nagroda Młodych PTA

Z kolei od 1959 roku przyznawana jest Nagroda Młodych PTA, która jako jedyna ma wymiar finansowy. Kryterium jest tutaj wybitny, indywidualny dorobek w dziedzinie astronomii, uzyskany podczas całej działalności naukowej przez astronoma posiadającego obywatelstwo polskie i nie przekroczony wiek 35 lat. Laureatem najnowszej edycji został dr Jakub Klencki.

Młody naukowiec ukończył studia astronomiczne na Uniwersytecie Warszawskim (licencjackie w 2015 roku, magisterskie w 2017 roku), natomiast doktorat obronił w 2021 roku na Radboud University w Holandii. Jego rozprawa doktorska dotyczyła ewolucji masywnych układów podwójnych gwiazd i ich roli jako źródeł fal grawitacyjnych. Następnie rozpoczął staż podoktorski w Europejskim Obserwatorium Południowym w Garching (Niemcy).

Jakub Klencki jest autorem lub współautorem 18 publikacji w czasopismach naukowych, które były do tej pory cytowane blisko 1000 razy. Jego zainteresowania naukowe dotyczą bliskich układów podwójnych, z których mogą powstać układy dwóch czarnych dziur lub gwiazd neutronowych. Bada właściwości i scenariusze źródeł gal grawitacyjnych przy pomocy kodów ewolucyjnych układów podwójnych oraz syntezy populacji. Bada też inne zagadnienia z astrofizyki teoretycznej, takie jak różne aspekty ewolucji gwiazd – zagadnienia transferu masy, fazy wspólnej otoczki, gwiazdnych merdżerów, obiektów zwartych, wnętrz gwiazdowych oraz interakcji dynamicznych w gęstych gromadach gwiazdowych.

Więcej informacji:

- Medal Bohdana Paczyńskiego - <https://www.pta.edu.pl/nagrody/medal-paczynskiego>
- Nagroda i Medal im. Włodzimierza Zonna za popularyzację wiedzy o Wszechświecie - <https://www.pta.edu.pl/nagrody/medal-zonna>
- Nagroda Młodych PTA - <https://www.pta.edu.pl/nagrody/nagroda-mlodych>
- Polskie Towarzystwo Astronomiczne – <https://www.pta.edu.pl>
- XLI Zjazd PTA – <https://www.pta.edu.pl/zjazd41>

Kontakt dla mediów: info@pta.edu.pl